

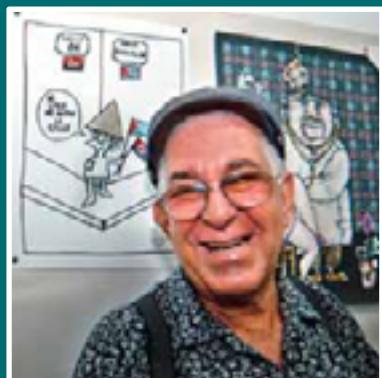
cuba si

driemaandelijks tijdschrift van de vrienden van cuba vzw
périodique trimestriel des amis de cuba asbl

Belgie - Belgique
P.B.
1730 Asse
2/3748

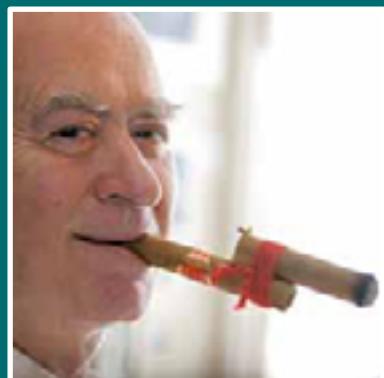
» VOLVIERON

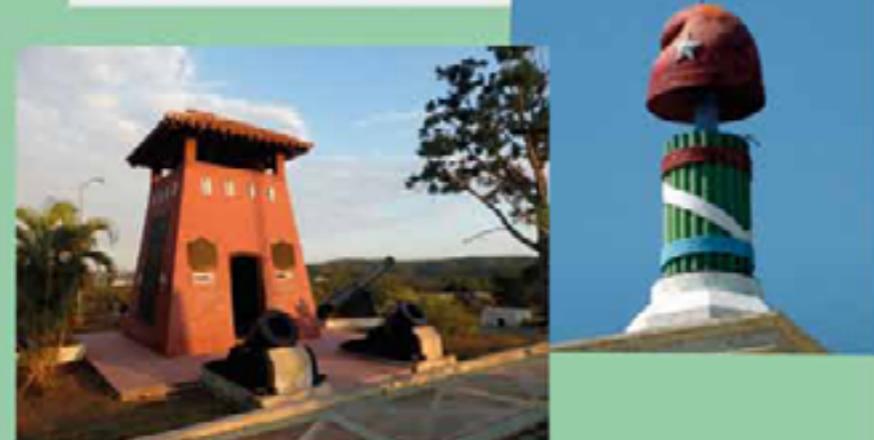
» René de la Nuez p 8

» Gerardo, Adriana y
Gema p 14

» Wolinski p 16

Editorial

2015 - 46 jaar Vrienden van Cuba ! 56 jaar Cubaanse revolutie !

Helaas ook al 53 jaar Amerikaans embargo ! En na 16 jaar oplegging, uiteindelijk vrijheid voor de laatste 3 van De Vijf Cubanen die in Amerika opgesloten zaten. Ze zijn opnieuw herenigd de Cubaanse Vijf en dan nog wel in Cuba zelf. Wie had dat ooit durven dromen ? We hadden het alleszins allemaal gehoopt en gelukkig heeft het gezond verstand ook daadwerkelijk de bovenhand gehaald.

Obama heeft ingezien dat de huidige politieke koers hen vooral isoleerde op wereldvlak. En waar Cuba bruggen bouwt en bondgenoten vindt, bouwt de houding van de VS eerder muren. De vrijlating van de laatste 3 vrienden gebeurde dan ook waarschijnlijk niet vanuit een altruïstische ingeving maar eerder vanuit een berekende nieuwe politiek die de VS zal hanteren tegenover Cuba. Hier en daar gebeurt er een minimale verschuiving maar niets noemenswaardigs.

De pers hier ziet het echter al voor zich : de vrije markt doet haar intrede in Cuba. Als je het authentieke Cuba nog wil leren kennen, ren dan nog snel naar het reisbureau en koop nu je ticket. De eerder dicht-bij-huis-avonturier wacht misschien beter nog even rustig af want binnenkort kunnen ze naar de McDonald's op de Malecón. Toch nog niet meteen vertrekken dus.

Wenst u eerder een objectieve analyse van dit hele verhaal, dan zal u in deze Cuba Sí zeker aan uw trekken komen want de redactie van Cuba Sí volgde het hele gebeuren nauwgezet op.

Tenslotte wil ik iedereen in dit 46^e levensjaar van de Vrienden van Cuba heel veel solidariteit toewensen en vooral momenten waar een mens warm van wordt.

De Cubanen wens ik vooral geduld toe met de buurman en de Cubaanse Vijf evenals hun familieleden : een intens jaar en de nodige privacy die ze verdienen.

Alexandra Dirckx

2015 - 46 ans des Amis de Cuba ! 56 ans de Révolution cubaine !

Hélas aussi 53 ans d'embargo américain ! Et enfin, après 16 années de réclusion, libération des trois derniers des Cinq Cubains qui étaient détenus aux Etats-Unis. Les Cinq sont à nouveau réunis et encore bien à Cuba ! Qui aurait pu imaginer ça ? Bien sûr, nous l'avions tous espéré et heureusement le bon sens a fini par l'emporter.

Obama a compris que la politique actuelle des USA les isolait au niveau international. Et là où Cuba jette des ponts et trouve des alliés, les EU bâtiennent plutôt des murs. La libération des trois derniers amis ne résulte sans doute pas d'une motivation altruiste mais plutôt d'une politique nouvelle que les EU comptent appliquer vis-à-vis de Cuba. Ça et là apparaissent quelques changements minimaux mais rien de vraiment transcendant.

Déjà, chez nous, la presse se réjouit : le marché libre fait son entrée à Cuba ! Si vous voulez encore connaître Cuba l'authentique, courrez vers votre agence de voyage et achetez votre ticket maintenant. Mais l'aventurier de salon ferait peut-être mieux d'attendre un peu car bientôt il pourra se rendre au McDonald's sur le Malecón. Donc, mieux vaut attendre encore un peu avant de partir.

Si vous préférez néanmoins avoir une analyse objective de toute la situation, le présent Cuba Sí vous satisfera pleinement car notre rédaction a suivi les événements de très près.

Enfin, en cette 46e année d'existence des Amis de Cuba, je veux vous souhaiter une belle année solidaire et beaucoup de moments chaleureux et conviviaux. Aux Cubains, je souhaite avant tout de la patience avec leur voisin et aux Cinq Héros ainsi qu'à leur famille, une année intense et tout le respect de la vie privée qu'ils méritent.

Alexandra Dirckx (Trad. M. Dits)

Inhoud – Sommaire

3 Edito

4 Actua : 17 décembre 2014 : est-ce le début de nouvelles relations Cuba - USA ?

5 Actua : 17 D : en wat nu ?

8 Culture : René de la Nuez Robayna

10 LIDGELDEN – COTISATIONS

11 L'Elam fête ses 15 ans

12 Santiago de Cuba 500

13 Ecologische landbouw

14 De Vijf zijn vrij !!!

15 La dernière lettre à Obama

16 Todos somos Charlie Hebdo

18 Nieuwe geneesmiddelen in Cuba - Cuba et la Belgique renforcent la coopération universitaire

19 Regio Gent

20 Regio Antwerpen

21 Brigade "Carlos Habré V"

22 Aankondelingen – Annonces

17 décembre 2014 : est-ce le début de nouvelles relations Cuba - USA ?

Gilbert

Obama et Raúl Castro ont annoncé ce 17 décembre divers accords négociés en commun. C'est un important événement, qui était 'attendu' depuis 1961 et la rupture des relations diplomatiques par le président US Eisenhower, prolongée par dix autres présidents.

Pourtant, on ne peut dire déjà que c'est un changement en profondeur. C'est seulement un premier pas, et on ne voit pas bien s'il sera confirmé par d'autres avancées. On sait que l'opposition menée par le Parti républicain a visé à faire capoter toutes les promesses d'Obama, dont la réforme du système de santé (adoptée mais très édulcorée), la fermeture de la prison US "hors-la-loi" de Guantánamo (enclave sur l'île cubaine; encore un acte de refus par les sénateurs US est intervenu ce 1er décembre 2014 !), etc. Et que cette opposition détient aujourd'hui la majorité des deux chambres à Washington.

Sans changer les lois, Obama a donc déplacé les pions qu'il peut sur la politique US envers Cuba, c'est à dire à un niveau administratif, et après une intense préparation. On dit que les négociations ont duré 18 mois, qu'elles ont été favorisées par le Vatican (ce qui n'est pas faux, cela était déjà arrivé pour la libération de divers prisonniers et leur droit à l'exil volontaire en 2009, et Raúl Castro a souligné ce rôle) mais aussi par le Canada (que nos médias ont presque occulté, pour mieux surévaluer le rôle du pape).

Changement superficiel ou important ? L'essentiel ne changera pas : le 'blocus' instauré par les USA en 1963 et aggravé à plusieurs reprises alors qu'il est condamné par l'ONU et contraire au droit international, reste inscrit dans la loi, avec ses principales mesures. Et on voit mal les républicains adopter la levée de ces lois de blocus international maintenant. Seules des mesures administratives d'application du blocus seront donc... allégées. Ainsi les demandes de visa seront moins refusées, etc.

La décision plus officielle est le rétablissement de relations diplomatiques entre Washington et La Havane. Rapprochement symbolique, il n'a en général pas d'effet concret pour les gens, mais en aura un peu pour les paperasses et les contacts économiques.

La mesure la plus spectaculaire est finalement l'échange de prisonniers entre les deux camps. Les Cubains ont relâché un agent de la CIA, Alan Gross, qui avait opéré des actions subversives ou antigouvernementales en apportant des ordinateurs et téléphones satellites à divers opposants. Il était en prison depuis 5 ans. Les Etats-unis ont libéré trois agents de la sécurité cubaine qui, pour avoir surveillé les organisations revanchardes de Miami, ont été condamnés pour avoir mené des actions antigouvernementales aux USA. Ils étaient en prison depuis 16 années : Antonio Guerrero, Ramón Labañino et Gerardo Hernández. Deux autres de ces agents (appelés les CINQ héros cubains) avaient déjà été libérés après avoir purgé l'entièreté de leurs peines : Fernando González et René González. Pour faire bonne mesure envers Obama, les Cubains auraient élargi d'autres citoyens emprisonnés, à la demande du Vatican.

Pourquoi ce changement de la part d'Obama ? C'est certainement une réorientation forte de la politique US, et on ne connaît pas tout après deux jours seulement. Trois hypothèses peuvent être avancées :

■ C'est le simple constat que cette politique de sanctions est sans effets et qu'elle isole de plus en plus les USA par rapport à la communauté internationale. Il faut souligner combien le système social cubain a pu garder sa stabilité durant les pires difficultés économiques qui ont suivi la fin de l'URSS (1990-2010). En octobre et novembre dernier, le New-York Times avait publié six éditoriaux pour attaquer cette politique, dénonçant notamment l'effort de corruption fait par les USA pour débaucher des médecins cubains en mission dans le Tiers Monde (vol des cerveaux : 5490 médecins en 8 ans !); et cela alors que le Gouvernement US ne pouvait que féliciter Cuba pour ces missions en Haïti après le tremblement de terre ou en Afrique avec l'épidémie Ebola. Quelle hypocrisie du gouvernement !, conclut le journal. Le journal avait aussi appelé à un échange de prisonniers, car l'affaire des 'Cincos' nuisait fortement à l'image des USA à l'étranger. On comprend aujourd'hui qu'il préparait l'opinion américaine au changement de politique d'Obama.

■ C'est le secret espoir qu'une autre politique, d'échanges marchands et humains, sera plus efficace pour renverser le régime par la gangrène du libre marché et de la consommation. Ce machiavélisme est toujours possible... et on ne peut nier que c'est un risque. Mais, encore une fois, relevons que les autorités cubaines ont pu faire des compromis avec le tourisme quand cela a été nécessaire et lutter contre la corruption ou la dérive de certains élus, la montée de la prostitution, etc. Le Gouvernement n'aborde pas cette nouvelle période avec naïveté, on peut le croire.

■ C'est peut-être la situation politique interne aux USA qui explique le mieux la démarche d'Obama. On peut penser que l'électorat de Floride sera encore divisé, et sans doute gagné par les républicains; mais l'électorat latino-américain (très courtisé par les deux partis politiques) peut faire pencher la balance dans plusieurs autres états. On a entendu Obama dire dans son discours sur Cuba : "Somos todos americanos!", et cela devient plus clair dans ce contexte. Or les USA avaient perdu énormément d'influence en Amérique latine du fait de la solidarité de nombreux pays d'Amérique latine avec Cuba, sous la poussée du Venezuela de Chavez, le Brésil de Lula, l'Equateur de Correa et la Bolivie de Morales. Regagner des points sur ce continent, c'est aussi gagner des points dans son électorat. C'est aussi pour Obama une tentative de laisser des traces de son rôle politique malgré le blocage qu'il aura vécu durant ses deux mandats.

Est-ce aussi un gros changement de politique pour le Gouvernement cubain ? Non, il ne s'est engagé sur aucun changement politique et n'a pas cédé sur sa souveraineté. Raúl Castro a rappelé que le blocus US n'était pas annulé et qu'il devrait disparaître. Les élus de Cuba ont toujours été ouverts (également avec l'Europe) à un dialogue respectueux de chacun des partenaires, sans exigence a priori. Et ils sortent de cette négociation sans avoir perdu leur dignité et leurs principes.

Soulignons enfin que l'Europe se trouve finalement prise en porte-à-faux. Elle avait entamé un certain rapprochement pour des pourparlers avec Cuba, sans unanimité entre les 27 pour avancer déjà sur des accords concrets (et après avoir demandé le feu vert à Washington!). Aujourd'hui, encore empêtrée par ses querelles intra-européennes, elle pourrait être en retard sur des partenaires commerciaux venus des USA ! Eh oui, avec une politique suiviste, on se trouve toujours derrière ! Mais n'allons pas conclure trop vite. On va sûrement vivre de nouveaux épisodes dans les mois qui viennent.

17 D : en wat nu ?

Freddy Tack

17 december 2014, of 17 D zoals men in Cuba soms verwijst naar deze datum, wordt zonder twijfel een historische datum. Het is op die dag dat Raúl Castro en Barack Obama, gelijktijdig, zich tot hun volk richtten met twee belangrijke mededelingen : de vrijlating van gevangenen en het heropenen van diplomatieke betrekkingen. Gerardo, Antonio en Ramón, de drie Cubaanse antiterroristische strijders die nog gevangen waren in de Verenigde Staten werden uitgewisseld tegen Alan Gross en Rolando Saraff Trujillo, twee Noord-Amerikaanse gevangenen in Cuba. Over deze vrijlating zal je verder in dit nummer een speciaal artikel vinden.

De twee mededelingen maakten veel ophef in de internationale pers, dikwijls en eens te meer, gepaard met onrealistische en ongegronde uitspraken. Daarom stellen wij hierna toch enkele feiten op een rijtje.

Een terugblik

17 D was voor velen een totale verrassing. Nochtans, zonder dat iemand een datum kon vooropstellen, lieten verschillende tekenen toe te veronderstellen dat belangrijke beslissingen op til waren. Verschillende van die tekenen werden trouwens geregeld opgenomen in onze Cuba Sí en op onze website (in de rubriek Breves). Hierna terzake een korte opsomming van enkele van deze signalen.

De bestaande technische vergaderingen tussen de Verenigde Staten en Cuba, over migratie, posterijen, kustwachten, noodhulp op zee en in de lucht, drugsbestrijding, e.d.m., verliepen steeds in een correcte en constructieve sfeer. Op 15 mei 2014 lekte in de Nuevo Herald een berichtje over een vergadering op hoog niveau tussen Roberta Jacobson en Josefina Vidal, de huidige verantwoordelijken voor de eerste onderhandelingen, maar wel zonder de minste info over de inhoud van de gesprekken.

Daarnaast kwam de publicatie van opeenvolgende opiniepeilingen in de Verenigde Staten, met steeds meer dan 60% in het voordeel van het hernemen van relaties.

Talrijke Noord-Amerikaanse volksvertegenwoordigers, senatoren en vooraanstaande politiekers zoals Hilary Clinton en John Kerry, spraken zich duidelijk uit voor een wijziging van de politiek inzake Cuba.

Er kwamen frequente oproepen uit de zakenwereld van de VS om de belemmeringen inzake handel en investeringen op te heffen, want zij zagen de Cubaanse markt stilaan bezet door andere landen, en willen hun deel van de koek niet laten voorbijgaan op zo een korte afstand van hun land.

En gedurende de laatste maanden van 2014 kregen wij uiteindelijk verschillende en opeenvolgende editos in belangrijke Noord-Amerikaanse persorganen, zoals o.a. de New-York Times, met een oproep tot een grondige koerswijziging t.o.v. Cuba.

De context

Langs Cubaanse zijde is de context de laatste jaren fundamenteel veranderd, zeker sinds de val van het Oostblok (1990). Belangrijke wijzigingen werden doorgevoerd onder de druk van de veranderende internationale omgeving en de noden van de overlevingsconomie tijdens de "speciale periode" : werk voor eigen rekening (cuenta propia), joint-ventures in sommige economische sectoren (o.a. toerisme, nikkel, petroleumginding), de tijdelijke toelating van de dollar, het dubbel muntsysteem (CUP-CUC), enz.

Na een grondige en uitgebreide raadpleging van de bevolking werden de "lineamientos" of richtlijnen uitgewerkt die, eens geformuleerd, terug werden voorgelegd aan de basis, waaruit talrijke amendementen voortkwamen, om uiteindelijk in een definitieve versie te worden goedgekeurd op het VI Congres van de PCC (Communistische Partij van Cuba). Na het congres gaat men zonder verpozen over tot de uitwerking en toepassing van deze richtlijnen (een proces van meerdere jaren), met het uitvaardigen van belangrijke wetgevingen en beslissingen. Wij citeren er enkele (allesbehalve een volledige lijst, er waren meer dan 300 richtlijnen), die in sommige gevallen een belangrijke impact hadden voor de bevolking. Zo kwam er een nieuwe migratiwetgeving, een belangrijke uitbreiding van de onafhankelijke arbeid (nu bijna een half miljoen werknemers), de vrije verkoop van huizen en wagens, de oprichting van coöperatieve buiten de landbouwsector, de uitbreiding van de telecommunicaties, niettegenstaande de enorme beperkingen wegens de blokkade (het leggen van een optische vezelkabel naar Venezuela, de ontwikkeling van een GSM-net, de uitbreiding van internet, het prioriteitenplan voor de informatisering van de maatschappij), de ZEDM (Speciale Ontwikkelingszone van Mariel), de nieuwe wet op buitenlandse investeringen, de voorbereidingen voor de afschaffing van het dubbel muntsysteem.

En dit alles terwijl men ernstig werk maakte van een diversificering van de economische betrekkingen wereldwijd.

Gedurende al deze jaren heeft Cuba ook een intense buitenlandse politiek ontwikkeld. In Latijns-Amerika en de Caraïben is Cuba vandaag een volwaardige partner geïntegreerd in alle regionale en continentale verenigingen (ALBA-TCP, CELAC, Caricom, Mercosur, Unasur, Parlatino, Asociación de Estados del Caribe, enz.), overal is Cuba deelnemer en dikwijls gastheer voor internationale ontmoetingen. Cuba is verder actief in de Beweging van Niet-Gebonden Landen en heeft zeer goede relaties ontwikkeld met de groep van de BRICS (Brasil, Rusland, India, China en Zuid Afrika). In verschillende internationale sectoriële verenigingen (douanes, posterijen, telecom, commissies van de Verenigde Naties, WGO, UNESCO, en nog maar op) speelt Cuba een actieve rol. De aanwezigheid in talrijke landen van Cubaanse specialisten (geneeskunde, sport, onderwijs, enz.) heeft tevens het imago van Cuba in een zeer positief daglicht gesteld. En laat ons afsluiten met de herinnering aan de stemming in de Verenigde Naties in oktober 2014, met 188 stemmen voor de opheffing van de blokkade en 3 stemmen tegen, een overweldigende meerderheid sinds meerdere jaren in dit internationaal forum.

En inderdaad, althans in Latijns-Amerika, zijn vandaag de Verenigde Staten totaal geïsoleerd. Voor de Top van de Americas in Panama, in april 2015, na reeds een moeilijke vorige Top voor Obama, heeft de overgrote meerderheid van de Latijns-Amerikaanse staten uitdrukkelijk aangekondigd dat zonder een volwaardige aanwezigheid van Cuba zij niet zouden deelnemen, wat de Verenigde Staten in een zeer delicate en moeilijke positie bracht.

Laat ons niet vergeten dat de winst van de multinationals in landen van het Zuiden voor 2/3 uit Latijns-Amerika komt. Dat de uitvoer van de Verenigde Staten naar het Zuiden voor de helft naar Latijns-Amerika gaat. Dat 1/4 van de invoer van petroleum naar de VS uit Latijns-Amerika komt.

Voeg daar de druk aan toe van de lobbys die wij hogerop reeds hebben vermeld, die machteloos toekijken hoe landen zoals China, Rusland, Brasil, Venezuela, Canada, Spanje, Italië, Frankrijk, Duitsland, Nederland, Noorwegen, enz. de Cubaanse markt bezetten.

Chronologie

- 17/12/2014 : Toespraken van Raúl Castro en Barack Obama en vrijlating van de 5 en de twee Noord-Amerikaanse gevangenen, met ook de vrijlating van een aantal "politieke" gevangenen, op vraag van de VS. De heropening van diplomatische betrekkingen wordt medegedeeld, evenals de herziening van de opname van Cuba op de lijst van landen die het terrorisme steunen. Enkele stappen worden gezet inzake versoepeling van reizen, handel en info. Er komt een toelating voor een uitbreiding van de telecommunicatie, en meer toegang tot internet.
- 20/12/2014 : Raúl Castro verklaart dat Cuba niet zal afwijken van zijn principes en van de verderzetting van het socialistisch systeem. Cuba eist respect voor zijn politiek systeem, zoals Cuba ook geen wijziging vraagt van het systeem in de Verenigde Staten.
- Obama en Kerry verklaren dat Washington verder de krachten zal steunen die ijveren en kunnen leiden tot een regimeverandering in Cuba.
- 08/01/2015 : landbouwersverenigingen in de VS richten een coalitie op tegen de blokkade.
- 15/01/2015 : in voege treding van de eerste maatregelen :

  - opheffing van enkele beperkingen voor de handel en het reizen van sommige categorieën (12) Noord-Amerikaanse burgers, maar het verbod op de andere reizen naar Cuba wordt niet afgeschaft (een akkoord van het Congres is noodzakelijk);
  - afschaffing van de limieten voor de uitgaven die reizigers in Cuba mogen doen;
  - toelating voor het gebruik van kredietkaarten;
  - de reizen per schip blijven verboden voor Noord-Amerikanen;
  - het toegelaten bedrag van de "remesas" gaat van 500 naar 2000 \$ per trimester;
  - de beperkingen van de uitvoer van de VS naar Cuba blijven van kracht, zeker voor producten met spits technologie. Er zijn uitzonderingen voor een beperkte verkoop van bouwmateriaal, landbouwproducten en landbouwuitrustingen voor particulieren, eventueel via Cubaanse firmas;
  - de uitvoer van Cubaanse producten naar de VS blijft verboden, maar de Noord-Amerikaanse bezoekers mogen nu bij hun terugkeer voor 400 \$ producten meebrengen, waarvan 100 \$ voor tabak en rum;
  - inzake telecom komt een toelating om te investeren in infrastructuur voor info en communicaties, te verkopen aan staatsbedrijven van diensten, software, uitrusting, maar zonder transfer van technologieën ("toevallig" een sector waarmee men de invloed in Cuba kan versterken);
  - de Noord-Amerikaanse financiële instellingen mogen rekeningen openen in Cubaanse banken voor de toegelaten transacties tussen de twee landen, maar zonder tegenpartij, de Cubaanse banken krijgen geen toegang tot de VS;
  - geen wijzigingen inzake de strenge beperkingen voor maritiem transport, behalve voor de schepen die voedingswaren, geneesmiddelen, geneeskundig materiaal of materiaal voor noodtoestanden vervoeren, die niet meer, zoals vroeger het geval was, 180 dagen moeten wachten alvorens aan te leggen in een VS-haven na een levering aan Cuba;
  - het gebruik van dollars door Cuba voor de internationale financiële verhandelingen blijft verboden. De aankoop op andere markten van producten die meer dan 10% Noord-Amerikaanse onderdelen bevatten is nog steeds verboden en de mogelijkheid voor Noord-Amerikaanse dochterbedrijven in derde landen, evenals de invoer in de VS van producten die Cubaanse grondstoffen bevatten, blijven beiden verboden.

- 16/01/2015 : PEW – Research maakt de resultaten bekend van een nieuwe opiniepeiling : 63% voor en 28% tegen het herstel van de diplomatische betrekkingen, 66% voor en 28% tegen de afschaffing van de blokkade;
- 19/01/2015 : senatoren en volksvertegenwoordigers van de Democraten bezoeken Cuba;
- 21/01/2015 : 70 politici, ondernemers en academici richten een brief aan Obama voor de opheffing van de blokkade;
- 21 en 22/01/2015 : eerste besprekingsronde, opgevolgd door meer dan 200 journalisten (zie verderop);
- 23/01/2015 : aankondiging : Mastercard wordt in Cuba vrijgegeven vanaf 1 maart;
- 28/01/2015 : wetsvoorstel door 7 senatoren voor de toelating van reizen naar Cuba, een week later hetzelfde initiatief in de Kamer van Volksvertegenwoordigers;
- 13/02/2015 : Netflix (verkoop van films en tv-series via internet) biedt zijn diensten aan om te verkopen in Cuba;
- 17/02/2015 : Noord-Amerikaanse senatoren op bezoek in Cuba drukken hun optimisme uit voor een versoepeling van de betrekkingen;

- 19/02/2015 : Miguel Díaz-Canel ontvangt Nancy Pelosi, leidster van de Democraten in de Kamer van Volksvertegenwoordigers;
- 20/02/2015 : ETECSA, het Cubaans telecombedrijf, sluit een akkoord af met het Noord-Amerikaanse bedrijf IDT Domestic Telecom, INC, inzake internationale telecomdiensten die een rechtstreekse verbinding tussen Cuba en de VS zullen mogelijk maken. De uitwerking van het akkoord is nog afhankelijk van de goedkeuring door de Noord-Amerikaanse autoriteiten.

De eerste besprekingsronde

Op 21/01 werden de besprekingen gestart met de zesmaandelijkse ontmoeting over de migratiepolitiek. Dit verliep in een constructieve sfeer, o.a. over het thema van de kustwachten, het respect van de migratiwetgeving, en de hulpverlening in noodtoestanden.

De Cubaanse delegatie herhaalde dat normale migratieregelingen en -afspraken enkel mogelijk zullen zijn na de afschaffing van de wet "Ley de Ajusto Cubano", van de toepassingen van de wet feet/dry feet (natte voeten-droge voeten), en de opheffing van de belemmeringen voor de financiële werking van o.a. het Cubaans consulaat in Washington.

Op 22/01 werd de opening van ambassades besproken (met o.a. de moeilijke discussie inzake aantal diplomaten, bewegingsvrijheid in beide landen, enz.). Cuba benadrukte dat alles moet gebeuren volgens de regels van het Internationaal Recht en het respect van de Conventie van Wenen (over diplomatieke betrekkingen), en dat het herstel van deze relaties tegenstrijdig is met de opname op de lijst van de landen die terrorisme steunen, met het behoud van de blokkade, en met de niet teruggeven van de basis van Guantanamo.

Een laatste luik ging over thema's van wederzijds belang zoals de veiligheid van het luchtruim, behandeling van catastrofes, bestrijding van de drugshandel en het terrorisme, gezondheid (epidemies), posterijen, bescherming van visvangst en milieu. Cuba haalde ook de mensenrechtenproblematiek aan in de VS : de gevangenen en de martelingen in de militaire basis van Guantanamo, politiegeweld in de VS, rassendiscriminatie, doodstraf (vooral voor zwarten en latinos), loondiscriminatie man-vrouw, syndicale vrijheden, enz.

Jacobson, de Noord-Amerikaanse delegatieleidster, had het over de mensenrechten in Cuba en heeft niet nagelaten de zogenaamde "dissidenten" en "burgermaatschappij" te ontmoeten tijdens een maaltijd.

Nu, de eerste stap is gezet, maar het wordt duidelijk een lang en moeilijk proces.

Beide landen zullen moeten aanvaarden en leren samenleven met totaal verschillende systemen.

Kan Obama verdere stappen zetten ?

Door gebruik te maken van zijn presidentiële voorrechten zou Obama de meerderheid van de beperkingen van de blokkade kunnen opheffen. Er zijn uiteindelijk maar een beperkt aantal zaken die bij wet zijn vastgelegd en die een meerderheid eisen voor een wetsaanpassing, meerderheid die Obama vandaag niet meer heeft. De blokkade werd in wet gegoten met de wet Helms-Burton en enkel een wetswijziging kan dit opheffen. Maar dezelfde wet voorziet dat de President, via "licenties", bijna alle maatregelen kan wijzigen of opheffen.

De enige wettelijke beperkingen blijven :

- het verbod van transacties met genationaliseerde VS-eigendommen;
- het verbod van handel met Cuba voor de dochtermaatschappijen van Noord-Amerikaanse bedrijven in het buitenland;
- ingevolge de Wet op Handelsbetrekkingen van 2000, die de levering van voedingswaren aan Cuba mogelijk maakte, was er een dubbele tegenmaatregel, nl. het verbod van toeristische reizen naar Cuba, en de verplichting voor Cuba om de levering vooraf en cash te betalen.

Buiten deze vier wettelijke beperkingen kan Obama via de "licenties" praktisch het geheel van de blokkaderegelingen afschaffen.

Welke waren de motieven voor deze koerswijziging ?

Verschillende redenen liggen hoogstaarschijnlijk aan de basis van de nieuwe politiek. Het is eerst en vooral duidelijk dat de huidige politiek mislukte en voorbijgetreft is. De groeiende isolering van de VS in Latijns-Amerika (o.a. voor de Top in Panama) moet op één of andere wijze omzeild worden. Het argument van het anticomunisme is niet houdbaar aangezien men reeds relaties heeft met China en Vietnam. De meerderheid van de Amerikaanse burgers is voor een opening van de betrekkingen. De belangen van de ondernemers en handelaars wegen zwaar door. En er is uiteindelijk een biologische factor : de generatieverandering in Cuba.

Maar het blijft in elk geval slechts een tactische koerswijziging met behoud van de strategische doeleinden. Het is een afremming van de harde maatregelen, men gaat over van de "big stick" politiek naar een meer intelligente diplomatie.

Want laat ons geen illusies maken, deze nieuwe koers gaat gewoon verder met het streven naar veranderingen in Cuba. Verschillende punten werden duidelijk gesteld door de Verenigde Staten. Men wil de VS-waarden promoveren via reizen. Men moet verder de zogenaamde democratie en de mensenrechten vooropstellen en het Cubaans systeem blijven in vraag stellen. Men moet verder de "burgerlijke maatschappij" promoveren, stimuleren en financieren, tegen de Revolutie. Men moet de privésector in Cuba bevoordelen en trachten een breuk te scheppen tussen de Staat en de privé.

Men gaat verder subversieve programma's financieren onder de mantel van humanitaire acties. Men moet vooral de investeringen in de telecommunicatie vrijmaken en de sociale netten gebruiken in functie van de belangen van de Verenigde Staten (Zunzuneo, e.d.m.). En men moet andere landen er toe aanzetten, vooral in Latijns-Amerika, om eisen te stellen aan Cuba in overeenstemming met de Noord-Amerikaanse belangen.

Er blijft geen enkele twijfel mogelijk, de strategische doeleinden blijven ongewijzigd. Maar de kans voor Cuba moet gegrepen worden. Het is een overwinning voor Cuba en op termijn kan de koerswijziging fundamenteel zijn voor de toekomstige economische ontwikkeling. Enkel reeds het schrappen van Cuba van de lijst van landen die het terrorisme steunen brengt een opening mee van de financiële markten, met lagere intresten op de leningen, meer soepelheid op lange termijn, en hoewel maar op. Maar laat ons niet te vroeg juichen en eerder wachten op de volgende stappen.

De eerstvolgende stap was 27 februari met de tweede besprekingsronde die doorging in Washington. Op de agenda stond de verderzetting van de besprekingen voor het herstel van de diplomatieke betrekkingen en de opening van ambassades.

RENÉ DE LA NUEZ ROBAYNA

C'est dans le Cuba turbulent des années '50 que René de la Nuez, crée son personnage 'El Loquito' : un petit bonhomme au profil anguleux, au nez conique, coiffé d'un chapeau de papier-journal, les yeux exorbités roulant dans leur orbite, qui, de manière ingénue mais implacable, dénonçait la réalité politique du pays, les abus de pouvoir, la corruption administrative et les malversations du régime de Batista.

René de la Nuez est né le 8 septembre 1937, à San Antonio de los Baños, la 'ville rouge' ainsi nommée par Mella pour la combativité de ses révolutionnaires. Autodidacte en matière de dessin - il n'existe alors aucune école de cartoonistes à Cuba - il publie sa première caricature à l'âge de 16 ans dans la revue 'Páginas del Círculo', éditée dans sa ville natale.

En 1956, il termine sa troisième année de baccalauréat à La Havane et c'est lors de la crise du canal de Suez que débute réellement sa carrière de caricaturiste : il compose alors un dessin représentant le Premier Ministre britannique, Anthony Eden qui, devant l'écran brouillé de son téléviseur en panne, s'exclame "He perdido el canal" (J'ai perdu le canal). Le dessin séduit et il est aussitôt engagé par l'hebdomadaire humoristique 'Zig Zag'. Son contrat stipule qu'il devra fournir chaque semaine une nouvelle caricature politique.

En février 1957, il crée son personnage 'El Loquito' à l'aide d'une superposition de triangles et de collages. Au début le bonhomme n'a aucun caractère politique; ce n'est qu'un pauvre fou sorti d'un hôpital psychiatrique, qui se livre à toutes sortes d'actes irrationnels. Mais, très vite, il devient une véritable icône. L'exercice n'était pas dénué de risques mais l'absence de parole, l'humour et l'ingénuité lui permettaient d'échapper à la censure officielle et d'exprimer impunément des critiques ironiques, à double sens, à l'égard de la dictature de Fulgencio Batista.

En 1959, engagé comme dessinateur pour le journal 'Revolución', il crée 'Don Cizaño' qui, à l'inverse d'El Loquito, représente la presse réactionnaire; suivent alors 'Mogollón', 'Negrativo Compañero', 'Blandengo', une foule de personnages bien ancrés dans leur contexte historique et social. Ses 'Barbudos' sont le symbole du triomphe de la Révolution et les défenseurs d'une société nouvelle. Ils deviennent l'emblème du peuple cubain luttant contre l'embargo et les agressions constantes des Etats-Unis.

Nuez, gradué en journalisme de l'Université de La Havane, travaille désormais avec à peu près toute la presse révolutionnaire : outre 'Revolución', il collabore au magazine 'Mella', au journal 'La Tarde', au 'Noticiero Nacional de TV'...

De 1959 à 1967, sa carrière de journaliste, dessinateur, professeur, écrivain et humoriste sera fulgurante et prolifique. Il est présent dans tous les médias.

Le Prix national du Journalisme 'Juan Gualberto Gómez' lui est attribué en 1960 et, en 1961, il est élu membre du Secrétariat National de l'UPEC (Unión de Periodistas de Cuba) et délégué au Congrès de l'UNEAC (Unión de Escritores Y Artistas de Cuba). Il fonde l'hebdomadaire humoristique 'El Pitirre'.

En octobre 1962, à son retour d'Helsinki où il a participé au 8e Festival Mondial de la Jeunesse et des Etudiants, la 'crise des missiles' éclate. Les Cubains, tout comme le reste du monde, sont jetés dans la tourmente et les dessins de Nuez retracent la vie des bataillons cubains dans les tranchées de la zone côtière.

En 1965, le quotidien 'Revolución' devient 'Granma', l'organe officiel du Comité central du Parti communiste, considéré comme le principal journal de Cuba. Nuez en est co-fondateur et il y sera actif durant de longues années tant comme éditorialiste que caricaturiste. Il est également directeur de la revue hebdomadaire humoristique 'Palante'.

Monique Dits

l'apparence ingénue mais qui en réalité sont implacables.

Nuez estimait que les meilleures caricatures politiques ne devaient comporter aucun texte mais, si c'était nécessaire, il y introduisait une phrase brève, d'un humour incisif, renforçant toute la portée idéologique et politique du dessin.

Ses caricatures, ses peintures qui trouvaient leur inspiration dans la vie quotidienne avec ses nuances, ses éclats et ses incohérences, seront à jamais les témoins précieux d'une époque bouillonnante, illustrant l'histoire du peuple cubain sans démagogie ni propagande. Il a toujours défendu les pauvres, les exploités, les marginaux du monde, en prônant la justice et la dignité des peuples. La satire journalistique lui a permis, tout en restant aux frontières de la réalité, de provoquer toutes sortes de réactions. Mais tout comme ce fut le cas pour les attaques récentes contre Charlie Hebdo, ces réactions n'ont pas toujours été positives et son irrévérence emblématique lui a valu bien des ennemis. Fidel Castro qui apprécie les caricatures de Nuez, éprouve un profond respect pour ses créations et son gigantesque travail.

Ses dessins ont fait l'objet de plusieurs recueils parmi lesquels on compte notamment 'No hay deuda que dure cien años ni América que la resista', 'El señor de la guerra', 'Cuba XXV' et 'El humor Nuez-tro de cada dia'.

Differents sondages internationaux le classent parmi les cent meilleurs caricaturistes du monde.

Il est décédé, victime d'une attaque cardiaque, à l'âge de 77 ans, le 6 janvier dernier, la veille de l'attentat de Paris contre l'équipe de Charlie Hebdo qu'il connaissait bien.

Celina González

Woensdag 4 februari is, op 85 jarige leeftijd, de koningin van de 'música campesina' (boerenmuziek) overleden. Haar grootste hits waren 'Que viva Shango', 'Santa Barbara' en 'El punto cubano'. Ze werd geboren op 16 maart 1929, ze begon faam te verwerven samen met haar echtgenoot Reutilio Dominguez. Zij vertolkten en bleven trouw aan de 'guajiro', 'guaracha' en afrocubaanse muziek. Toen Reutilio overleed bleef ze zingen met hun zoon Lazaro Reutillo en dat deden ze tot Celina ziek werd. Zij kreeg de nationale prijs voor muziek in 2002 voor haar vaste traject waar zij zowel de muziek van de boeren als die van de traditionele religie volgde.

Lidgelden : waarom geen doorlopende opdracht ?

Het innen van het jaarlijks lidgeld is sinds jaar en dag een tijdrovende bezigheid voor een 15-tal mensen binnen de vereniging. Veel leden vergeten hun aansluitingsdatum en dus ook de vernieuwing van hun bijdrage. Met de Cuba Sí krijgen zij een eerste herinneringsbrief op het moment dat hun lidmaatschap afloopt. Indien daaraan geen gevolg wordt gegeven komt in de volgende Cuba Sí een tweede en laatste herinnering. Zonder betaling hierna wordt de verzending van de Cuba Sí en de briefwisseling stopgezet, en is men geen lid meer. Daarnaast worden door de regio's ook lidgeld-hernieuwingacties opgezet.

Een procedure waarbij niemand zich gelukkig voelt. Het lid voelt zich bestoakt met de herinneringen, of krijgt geen tijdschrift meer. De penningmeester wacht op de centen, de lidgelden dekken immers de kosten van onze Cuba Sí. De vrijwilligers die instaan voor de verzending staan liever in voor andere taken dan opzoeken wie een brief moet krijgen, talrijke brieven toevoegen aan de Cuba Sí (soms meer dan 100 per verzending).

Bijgevolg doen wij een oproep om iedereen het leven gemakkelijk te maken door te betalen met een doorlopende opdracht bij uw bankinstelling. Het volstaat bijgevoegd formulier in te vullen en af te geven, of te versturen, naar uw bank. De operatie kan ook zeer eenvoudig en snel via PC-banking.

Eenvoudig voor iedereen, geen vertraging in het ontvangen van de Cuba Sí, je blijft lid en krijgt alle info over de nationale en regionale werking. Voor ons is het veel minder administratief gedoe en er komt tijd vrij om veel interessanter zaken te doen rond Cuba en de solidariteit.

Doorlopende opdracht

In te vullen (bij voorkeur in drukletters), te ondertekenen en door te geven aan uw bank.

Ondergetekende,

Naam : ..... Voornaam : .....

Houder van rekeningnummer : BE .....

Geef hierbij de opdracht om, met ingang van (*datum*)....., jaarlijks .....€ over te schrijven op de Triodos (IBAN) rekening :

BE90 5230 8011 7732 van de vzw De Vrienden van Cuba
BIC : TRIOBEBB

Datum : .....

Handtekening : .....

Cotisations : pourquoi pas un ordre permanent ?

Percevoir les cotisations reste depuis toujours une tâche accaparante pour une quinzaine de personnes au sein de notre association. Beaucoup de membres oublient leur date d'affiliation et par conséquent la date du renouvellement de la cotisation. Avec le Cuba Sí ils reçoivent un premier rappel lors de la date d'échéance de leur cotisation. Sans suite un dernier rappel est joint au prochain Cuba Sí . Si aucun paiement n'est enregistré l'expédition du Cuba Sí et du courrier est arrêté, et on n'est plus membre. Parallèlement à cette procédure les sections régionales effectuent également des actions de renouvellement des cotisations.

Une procédure qui ne satisfait personne. Le membre s'estime harcelé par les rappels, ou ne reçoit plus de périodique. Le trésorier attend l'argent, puisque les cotisations couvrent les frais de notre Cuba Sí. Les volontaires qui se chargent de l'envoi préfèrent se consacrer à d'autres tâches que de rechercher qui doit recevoir un rappel, de joindre de nombreuses lettres au Cuba Sí (parfois plus de 100 par numéro).

Afin de se rendre la vie plus agréable nous faisons un appel pour payer la cotisation par un ordre permanent auprès de votre institution bancaire. Il suffit de compléter le formulaire ci-joint et de le déposer, ou l'expédier, à votre banque. L'opération peut aussi se faire rapidement et simplement via PC-banking.

Une simplification pour tous, pas de retard dans la réception du Cuba Sí, vous restez membre et recevez toutes les informations du fonctionnement national et régional. Pour nous il y a moins d'obligations administratives et du temps disponible pour réaliser des choses plus intéressantes pour Cuba et la solidarité.

Ordre permanent

A remplir (de préférence en majuscules), à signer et à transmettre à votre banque.

Je soussigné,

Nom : ..... Prénom : .....

Titulaire du compte : BE .....

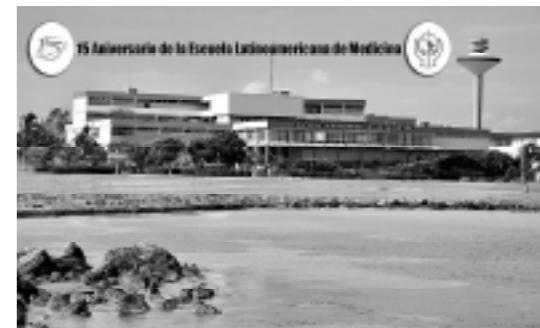
Donne ordre de virer annuellement, à partir du (*date*) ....., ...€, sur le compte Triodos (IBAN) :
BE90 5230 8011 7732 de l'asbl Les Amis de Cuba
BIC : TRIOBEBB

Date : .....

Signature : .....

L'ELAM fête ses 15 ans

Le 27 février 1999 les premiers étudiants, venant du Nicaragua, arrivaient à Cuba pour y faire des études de médecine. En deux mois et demi les installations de l'Académie Navale Granma étaient transformées en ELAM (École Latino Américaine de Médecine), et le 15 novembre avait lieu l'inauguration officielle en présence de Fidel Castro.

L'ELAM, qui offre aux étudiants étrangers qui n'ont pas les moyens de financer leurs études dans leur propre pays de les faire à Cuba, gratuitement, avec un engagement d'exercer leur métier dans leur pays, pour les plus défavorisés.

Voilà quinze ans que l'ELAM forme des médecins du monde entier, et le directeur, Luis Estruch, fondateur de l'école, peut fièrement déclarer : "Parler de l'ELAM, c'est parler d'un des plus beaux projets de la Révolution cubaine. Au lieu d'envoyer des soldats, des bombes et des grenades, Cuba offre des soldats de la santé, des anges de la santé... et ceci donne une immense satisfaction".

Durant ces quinze années l'ELAM a formé 24.486 médecins de 95 pays d'Amérique latine, d'Afrique, des Caraïbes, d'Asie, d'Océanie et des États-Unis (Depuis 2001 une centaine de nord-américains ont obtenu leur diplôme de médecine et une autre centaine est en cours de formation). Après leur séjour à l'ELAM pour le début de leur formation, les étudiants poursuivent leur formation et leur pratique dans une des 22 facultés de médecine du pays.

Un tiers des diplômés a poursuivi la formation à Cuba par une spécialisation. Plus de 4.000 se sont spécialisés en médecine générale et plus de 2.000 dans d'autres spécialités.

De nombreux gradués de l'ELAM ont participé à des missions internationalistes lors de catastrophes, comme le tremblement de terre en Haïti (avec plus de 700 diplômés et étudiants de l'ELAM), les épidémies de dengue au Salvador, en Bolivie et dans d'autres pays, pour l'Opération Milagro (opérations des yeux), l'étude de handicapés dans cinq pays, la bataille 51 au Venezuela, etc.

Et il y a 50 ans...

Si aujourd'hui des milliers de médecins cubains offrent leurs services dans le monde entier, c'est grâce aux efforts développés par la Révolution durant ces cinquante dernières années. Rappelons que sur les 600 médecins que comptait Cuba en 1959 et qui étaient concentrés à La Havane et dans quelques autres centres urbains, près de la moitié ont quitté Cuba suite aux offres faites par les États-Unis. La jeune révolution a donc du développer des efforts gigantesques pour former des médecins et pour fournir une médecine gratuite dans l'ensemble du pays, jusque dans les régions les plus isolées.

Ceci nous ramène au Pico Turquino, dans la Sierra Maestra, le 14 novembre 1965, quand les 400 premiers médecins et 26 dentistes, formés par la révolution, reçoivent leur diplôme de Fidel.

Depuis lors beaucoup d'entre eux sont décédés ou ont pris leur pension, mais ils ont été le premier pas de la réalisation d'un rêve conduisant à 22 facultés de médecine, la formation de jeunes d'autres pays et une aide internationale sans précédent, encore confirmée aujourd'hui par l'aide de Cuba aux pays sinistrés par l'Ebola.

Cette première session de médecins, diplômés symboliquement sur les lieux de lutte de la révolution, avaient fait un serment, devant Fidel, s'engageant pour le peuple cubain. Nous le reproduisons ci-après :

◆ Réaffirmer notre renonciation à l'exercice privé de notre profession et pour le prolongement à deux ans, ou plus si nécessaire, du service médical rural tendant à la planification correcte des services médicaux et de stomatalogues pour le peuple.

◆ D'aider le peuple avec notre sacrifice et un meilleur travail, grâce à l'opportunité qui nous est offerte en tant que professionnels de cette Patrie Socialiste.

◆ De développer au maximum la médecine préventive dans notre pays et réaliser, par notre attitude, la nouvelle philosophie proléttaire des sciences médicales, dont l'objectif est le bien-être de l'homme.

◆ Maintenir en vigueur l'esprit de dépassement scientifique et politique pour atteindre la qualification technique nécessaires et nous former en tant que communistes, comme seule voie pour être chaque jour plus utiles à notre société socialiste.

◆ En accomplissement des hautes valeurs de l'internationalisme prolétarien, et suivant l'exemple du Commandant Ernesto Guevara, nous sommes disposés à apporter notre aide scientifique, ou de n'importe quel ordre, aux peuples qui luttent pour la libération nationale et pour leur indépendance économique, politique et sociale.

◆ Défendre avec nos vies cette héroïque Révolution Socialiste et Communiste.

Nous le jurons devant notre peuple et notre plus haut dirigeant Fidel Castro.

Commandant en Chef, ordonnez !
La Patrie ou la Mort, nous vaincrons.

Des engagements ambitieux pour l'époque, dans un style qui peut nous sembler grandiloquent, mais que Cuba a transformé en réalité quotidienne et toujours appliquée aujourd'hui.

Freddy Tack

Santiago de Cuba 500

Youri Blieck

Wieg van de revolutie, meest Caribische stad van Cuba, carnavalsstad, heldenstad, ... Santiago de Cuba rijgt met gemak een hele lijst bijnamen aan. Redenen genoeg om de tweede stad van Cuba niet links te laten liggen bij een bezoek aan het land. Dit jaar komt daar nog een heel goede reden bij. Als zesde in rij viert Santiago dit jaar haar 500ste verjaardag (vijf "villa's" gingen haar vooraf : Baracoa, Bayamo, Sancti Spiritus, Camagüey en Trinidad) en dat zal men geweten hebben.

Net zoals voordien alles uit de kast werd gehaald om de andere 'villa's' op te knappen, worden ook nu alle registers open getrokken om Santiago in een nieuw, aantrekkelijk kleedje te steken. Maar niet alleen voor de oppervlakkige toeschouwer, de opknapbeurt gaat ook verder dan dat. Iedereen wordt erbij betrokken. Zo wordt de Universidad de Oriente gevraagd om hun studenten te laten meedenken en meewerken aan de heraanleg en de uitbouw van een betere urbanisatie van Santiago en haar belangrijkste verkeersaders alsook aan de creatie van nieuwe werkgelegenheid voor de inwoners van de stad, vooral jongeren en vrouwen. Studenten architectuur, bouwkunde, economie en sociale wetenschappen zijn allen betrokken bij verschillende projecten om de stad een tweede leven te geven.

Club San Carlos

Catedral, nu in het felgeel, blauw, groen en oranje

terechtkwamen tijdens de zeeslag tussen Cuba, Spanje en de VS op het einde van de 19de eeuw en ook hier wil men inspanningen leveren om deze historische getuigen en hun nieuwe bewoners (koralen en allerhande tropische vissen) beter te bewaren en te beschermen. De betrokken partijen, waaronder Unesco, zijn ervan overtuigd dat dit project ook werkgelegenheid zal scheppen voor de kansarme groepen uit de bevolking van de stad.

Tot slot zullen ook een aantal ruïnes van voormalige koffieplantages (cafetales) beschermd en ingebied worden in een zogenaamde Caminos del Café-route. Op die manier profiteert de hele regio een stuk mee van deze 500-jaar-boost.

En Cuba zou Cuba niet zijn mocht er naast al deze bouw- en restauratiewoede, de projecten en voorname niet ook een "geestrijk" initiatief bij komen kijken : gezien Santiago immers ook de wieg van de rum is besliste de Cuba Rum Corporatie om een gelegenheidsmerk te lanceren, "Santiago de Cuba 500". Voor wie nog niet overtuigd was dat nu het moment was gekomen om de stad te bezoeken...

Ecologische landbouw oplossing voedseltekort Cuba

Zo'n 60 procent van de huidige voedselimport op Cuba zou in eigen land kunnen geproduceerd worden, volgens de Cubaanse overheid. Met 'permacultuur' – landbouw in harmonie met plaatselijke ecosystemen – en zelfvoorzienende landbouw wordt hier aan gewerkt.

Damaris González en Omar Navarro hebben van hun boerderij een 'integraal agro-ecologisch systeem' gemaakt (Randy Rodríguez Pagés/SEMIac)

Vlees en groenten ontbreken nooit op de tafel van Damaris González en Omar Navarro, omdat ze al hun eten zelf verbouwen in de buurt van de Santiago de Cuba, 765 kilometer ten oosten van de Cubaanse hoofdstad Havana.

Ecologisch boeren

Op 3 hectare combineren ze al zeven jaar agro-ecologische technieken met verstandig gebruik van natuurlijke hulpbronnen, zoals ze leerden in cursussen over permacultuur. Die cursussen zijn een initiatief van het Christelijke Centrum voor Diensten en Training Bartolomé G. Lavastida (CCSC-Lavastida).

"Ik verbouwde vroeger maar twee teelten, vooral knollen die veel gegeten worden op Cuba. Als we ze niet verkochten of de oogst slecht was, hadden we niet veel om te overleven", zegt Navarro. De boer is coördinator van de plaatselijke commissie van een van de microprojecten die CCSC-Lavastida organiseert op het platteland in de oostelijke provincies Camagüey, Las Tunas, Holguín, Granma, Guantánamo en Santiago de Cuba.

González en Navarro volgden via de plaatselijke kerk samen met tien anderen een training van negen maanden over permacultuur, agro-ecologie, gender, administratie, het bewaren van voedsel, voedingswaarde en andere onderwerpen. "We moesten onszelf 'deprogrammeren' voordat we begonnen met deze technieken. Als je je hele leven op dezelfde manier gewerkt hebt, is het moeilijk te geloven dat het mogelijk is gewassen te diversificeren en te stoppen met het gebruik van chemicaliën", zegt Navarro (52).

Het microproject gaf financiële steun om de infrastructuur van het bedrijf te verbeteren en vee te kopen, in ruil voor de belofte een deel van de productie te doneren aan kwetsbare groepen zoals terminaal zieken, mensen met hiv en aids of ouderen. González, ingenieur van beroep, zegt dat de belangrijkste verdienste een gegarandeerd uitgebalanceerd dieet is. "We gebruiken vermicultuur (wormenhumus) en compost om natuurlijke meststoffen te maken zonder chemicaliën. Ons voedsel is daardoor gezonder".

Kort geleden huurde hij zes medewerkers in om te helpen met de vistanks waarin 5000 rode tilapia's worden gekweekt, de groente, verschillende soorten fruit, een zaaibed en de 200 dieren, inclusief schapen, varkens, kippen, eenden en koeien.

"De gemeenschap heeft er voordeel van dat we productiever zijn. Wat we overhouden, verkopen we tegen lagere prijzen dan wat op de markt gevraagd wordt", zegt González (48). Ze laat een boekje zien waarin ze de oogst bijhoudt.

Ethisch verantwoord boeren

CCSC-Lavastida stimuleert plattelandsbewoners al 17 jaar om biologisch voedsel te produceren. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan actieve participatie van vrouwen. Agronoom César Parra zegt dat de organisatie, die in 1995 werd opgericht, 87 micro-projecten heeft opgezet met steun van internationale christelijke organisaties zoals Bread for the World en het Zweedse Diakonia. In 87 procent van de gevallen ging het om projecten op het gebied van voedselproductie en landbouw.

In 2014 waren 32 projecten nog actief. Van die projecten profiteren direct of indirect zo'n 600 gezinnen in het oostelijk deel van het land, de armste regio van Cuba. Permacultuur werd in de jaren negentig op Cuba geïntroduceerd als antwoord op de economische crisis die volgde op het ineinstorten van de Sovjet-Unie en het communistische Oostblok.

'Het gaat om het creëren van duurzame menselijke nederzettingen, waarbij de ethiek van de zorg voor de aarde, mensen en dieren in harmonie met de natuur gevolgd wordt', zegt projectcoördinator Para. Uitgaand van het idee dat alles hergebruikt kan worden, maken deze systemen gebruik van organisch afval als meststof, opgevangen regenwater en gediversifieerde gewassen. Het energieverbruik wordt zoveel mogelijk beperkt en er zijn biovergistingssinstallaties en droogtoiletten geïnstalleerd.

CCSC-Lavastida heeft veertig trainers die de filosofie uitdragen in het oosten van het land, ook aan mensen die op hun dak of in hun achtertuin groenten en fruit willen kweken. Fidel Pérez is zo iemand. Hij verbouwt groenten en fruit rondom zijn huis in Santiago de Cuba. Dat levert voldoende opbrengst om zijn gezin van zeven personen van eten te voorzien, zegt hij.

Bron: Family Farming Eases Food Shortages in Eastern Cuba
IPS - Patricia Grogg

DE VIJF ZIJN VRIJ !!!

We dachten een artikel te schrijven over de verzoeken voor 2015. Maar vandaag, 17 december 2014, kan beschouwd worden als een dag met een gevoel van opperste geluk door de persoonlijke en internationale omvang.

Wilkie (*) en Pablo

De grote politiek, gedurende meer dan 50 jaar beïnvloed door diverse factoren, was plots ten einde. Het is het bewijs dat de pogingen om Cuba ter isoleren op een grote mislukking zijn uitgedraaid. De vrijlating van Gerardo, Antonio en Ramón, ten onrechte gedurende meer dan 16 jaar opgesloten in de VSA, en de wil om de diplomatische betrekkingen te herstellen tussen Cuba en de V.S., geven een gevoel van hoop.

Het lijkt een moedige beslissing van president Obama op het einde van zijn mandaat, wat al eerder had kunnen gebeuren indien toen dat president Carter was herkozen. Hij was het die de eerste stappen zette met het openen van 'Belangenkantoren' (Oficinas de Intereses). De nieuwe maatregelen vergroten ook de kans om een einde te maken aan de 'Blokkade' die al tientallen jaren veroordeeld wordt door de internationale gemeenschap.

En wat 'LOS CINCO' betreft, de vrijlating van de 3 is niet meer dan het herstel van een grote onrechtvaardigheid. Deze mannen zien er niet terneergeslagen uit na zoveel jaren opsluiting. Ze staan recht als één blok waardigheid. Vroeger in gevangenschap en nu in vrijheid zetten ze op een andere manier hun strijd verder tegen de medialeugens en voor de vrede in de wereld. Door te infiltreren in het hart van terroristische groepen in Miami, met de bedoeling hun criminale activiteiten te neutraliseren, hebben de 'VIJF' een belangrijke bijdrage geleverd voor een betere verstandhouding tussen de Cubanen en de VS-burgers en voor de strijd tegen het terrorisme.

De Cubanen hebben hen ontvangen en omarmd met de liefde die ze verdienken en met een enorm gevoel van gelukzaligheid. In tegenstelling tot wat de westerse media berichten kwamen de Cubanen op straat, niet voor de verbetering van de relaties tussen Cuba en de VSA, maar met tranen van vreugde na het vernemen van de aanwezigheid van de 'VIJF' in hun mooie Cuba. De modale Cubaan spreekt dan ook over de belangrijkste overwinning sinds het incident van de Varkensbaai.

En het geluk kan niet op : 6 januari is Gema geboren, dochter van Adriana en Gerardo, 1 van de 5.

Hoe dit mogelijk was is een ander verhaal, misschien in een volgende Cuba Sí of op de website.

Een speciale vermelding en dank van Cuba voor de tienduizenden vrijwilligers die zich al die jaren hebben ingezet voor deze strijd, een uitdrukking van solidariteit zonder weerga, universeel en continu. Uniek sinds de beweging voor de vrijlating van Nelson Mandela.

De honderden comités kunnen hun infrastructuur nu verder gebruiken voor de solidariteit met Cuba maar ook voor het lot van alle politieke gevangenen.

Maar laten we voorzichtig blijven, zoals we meermaals hoorden van modale Cubanen, want zoals Obama duidelijk zei : "... de strategie van de laatste 50 jaar was een mislukking ... we veranderen het geweer van schouder ... het doel blijft hetzelfde (versta : het systeem wijzigen, nl. het socialisme terugdraaien) maar de strategie zal anders zijn".

De strijd is dus niet gestreden. Een overwinning is geen totale zege. Laten we op onze hoede zijn !

(*) Wilkie Delgado is prof. Em. van de Universiteit van Santiago de Cuba

Lettre de janvier à Obama : la dernière

Nous arrivons au "happy end" d'une longue série de lettres à Obama qui aura duré 6 ans et dont c'est la dernière. Les cinq Cubains ont retrouvé leurs familles respectives, nous en sommes vraiment très heureux. Goliath n'a pas pu terrasser David !

Merci à toutes et tous, qui avez eu la patience de me lire si longtemps, de m'encourager, voire de faire suivre mes lettres à votre entourage, à vos adhérents.

Merci à tous ceux qui se sont battus pour arriver à ce beau résultat.

Merci surtout aux Cinq qui ont été un extraordinaire exemple pour nous tous.

Monsieur le Président Obama
Le premier janvier 2015

The White House,
1600 Pennsylvania Avenue N.W.
Washington DC 20500 (USA)

Monsieur le Président,

Comme des millions de personnes attachées à la liberté, j'ai eu une immense émotion en apprenant votre décision de rendre la liberté aux trois derniers des cinq Cubains si injustement emprisonnés aux USA. Ce premier pas, ainsi que le rétablissement annoncé, des relations diplomatiques de votre pays avec Cuba, devrait ouvrir une nouvelle ère de respect mutuel entre vos deux pays.

Je ne doute pas que cette décision aura ajouté une touche de bonheur au sein même de votre famille pour ces fêtes de fin d'année.

Avec cette lettre, qui est la soixante-quatorzième que je vous écris, je voudrais vous parler d'un autre cas douloureux, passé sous silence, lié aux relations entre Cuba et les Etats-Unis, celui d'Ana Belén Montes.

Ce cas aurait quelque chose à voir avec ce "mystérieux espion cubain" que les autorités cubaines ont libéré avec Alan Gross. Vous n'avez pas encore mentionné son nom, mais selon la revue Newsweek, cet homme est vraisemblablement Rolando Sarraff Trujillo qui, alors qu'il travaillait à la direction de l'Intelligence cubaine, était au service de la CIA.

Ce Rolando Sarraff Trujillo serait à l'origine de l'arrestation des Cinq, et aussi de celle d'Ana Belén Montes.

Cette dernière a été arrêtée le 20 septembre 2001 à l'âge de 44 ans, pour activités d'espionnage au bénéfice de Cuba. Elle a été condamnée en octobre 2002 à 25 ans de réclusion. Elle a échappé de peu à la condamnation à mort. Elle est depuis dans une cellule d'isolement de la prison du *Federal Medical Center*, située dans les installations de la base aéronavale Fort Worth, au Texas. Elle est sans courrier, avec pour seules visites, celles de sa proche famille. Elle ne peut avoir de relations avec aucune détenue, ni téléphoner, ni recevoir de journaux, ni même regarder la télévision; personne ne peut s'enquérir de sa santé. Elle n'existe qu'en tant que la prisonnière FMC 25037-016.

Avant son arrestation, elle était haut cadre à la DIA (Defense Intelligence Service), et donc connaissait tout en matière de politique hostile de son pays envers Cuba.

Copies envoyées à : Mesdames Michelle Obama, Nancy Pelosi, Kathryn Ruemmler et à Messieurs. Joe Biden, John F. Kerry, Rand Beers, Harry Reid, Eric Holder, Denis McDonough, Neil Eggleston, Rick Scott, et Charles Rivkin, ambassadeur des Etats-Unis en France.

Elle a déclaré après avoir eu connaissance de sa sentence :

"Votre honneur, je suis devant vous aujourd'hui pour une activité à laquelle je me suis livrée parce que j'ai obéi à ma conscience plutôt qu'à la loi. Je crois que la politique de notre gouvernement vis-à-vis de Cuba est cruelle et injuste, profondément agressive, et je me suis sentie moralement dans l'obligation d'aider l'île à se défendre contre nos efforts de lui imposer nos valeurs et notre système politique. Nous avons fait preuve d'intolérance et de mépris à l'égard de Cuba depuis plus de 40 ans. Nous n'avons jamais respecté le droit pour Cuba de choisir sa propre voie vers ses propres idéaux d'égalité et de justice. Je ne comprends pas pourquoi nous devons continuer à dicter aux Cubains comment ils doivent choisir leurs dirigeants, qui peuvent ou ne peuvent pas être leurs dirigeants, et quelles sont les lois appropriées pour ce pays. Pourquoi ne pouvons-nous pas laisser Cuba poursuivre son propre chemin, comme l'ont fait les Etats-Unis depuis plus de deux cents ans.

Ma manière de réagir à notre politique cubaine a peut-être été moralement condamnable. Peut-être que le droit pour Cuba d'exister libre de toute pression politique ou économique ne justifie pas les informations secrètes que j'ai transmises pour l'aider à se défendre. Je peux seulement dire que j'ai fait ce qui me paraissait être juste pour réparer une grave injustice.

Mon plus grand désir est de voir des relations amicales s'établir entre les Etats-Unis et Cuba. J'espère que mon cas contribuera d'une certaine manière à encourager notre gouvernement à abandonner sa politique hostile envers Cuba et à collaborer avec la Havane dans un esprit de tolérance, de respect mutuel, de compréhension..."

En fait à sa façon, Ana Belén Montes obéissant à sa conscience, a été précurseur des prémisses des nouvelles relations entre Cuba et les Etats-Unis qui s'établissent aujourd'hui.

Cette femme qui mérite tout notre respect, si elle était à son tour libérée, mettrait un point final aux arrestations douloureuses liées à des décennies de politique scandaleuse de votre pays envers Cuba.

Ana Belén Montes graciée, monsieur le Président, nous donnerait la belle image de votre gouvernement prêt à abandonner sa politique hostile envers Cuba et à collaborer avec La Havane dans un esprit de tolérance, de respect mutuel, de compréhension.

Recevez, Monsieur le Président, l'expression de mes sentiments humanistes les plus sincères.

Jacqueline Roussie, 64360 Monein (France)

TODOS SOMOS CHARLIE HEBDO

Les événements tragiques de janvier à Paris ont également causé une profonde émotion à Cuba. L'attentat contre Charlie Hebdo et le supermarché casher ont suscité des réactions de la part des autorités, des artistes et du peuple cubain. Les dessins que nous reprenons en sont une modeste illustration.

La première réaction est venue de Raúl Castro Ruz, Président du Conseil d'État et du Conseil des Ministres, qui a envoyé à son homologue François Hollande, et aux membres des familles des victimes, ses sincères condoléances. Dans son message Raúl qualifie d'atroce cet acte terroriste.

Mercedes López Acea, membre du Bureau Politique du Parti Communiste de Cuba (PCC) et Vice-présidente du Conseil d'État c'est déclarée solidaire du peuple français. Au nom du Gouvernement et du peuple cubain, la première secrétaire du PCC à La Havane, a signé le livre de condoléances à l' Ambassade de France dans la capitale cubaine. Elle a rappelé que Cuba condamne et rejette le terrorisme, qui a d'ailleurs coûté de nombreuses vies cubaines.

René González et Ramón Labañino, deux des cinq combattants anti-terroristes cubains, ont également, au nom des Cinq, signé le livre de condoléances. Ramón a rappelé la lutte contre le terrorisme par Cuba, qui a "durant 56 ans souffert dans sa chair les ravages du terrorisme".

Pour sa part René a exprimé que les Cinq et les Cubains en général connaissent de première main la haine qu'engendre ce genre d'actions et savent que cette haine ne peut être le futur de l'humanité. "Que ceci nous fasse réfléchir à ce que nous pouvons construire un monde avec de l'amour et moins de haine, pour qu'il y ait moins de terrorisme", a-t-il ajouté.

René

Ramón

La reconnaissance des artistes

Immédiatement après l'attentat des dessins en hommage aux victimes ont été publiés dans la presse nationale et régionale cubaine.

Dedete, le supplément humoristique du quotidien Juventud Rebelde (organe de l'Union des Jeunes Communistes de Cuba – UJC) a créé un site "Somos Charlie Hebdo" reprenant des dessins d'artistes cubains et étrangers.

La section d'Humour Graphique de l'UNEAC (Union Nationale des Écrivains et Artistes de Cuba) a également exprimé sa solidarité et a condamné énergiquement ces crimes d'une grande lâcheté.

La déclaration de l'Union signale :

"Les caricaturistes, illustrateurs et dessinateurs de bandes dessinées cubains, en prenant connaissance du lamentable attentat contre le siège du périodique satirique Charlie Hebdo, condamnent avec la plus grande énergie ce lâche crime et nous nous solidarisons avec les membres des familles et les amis de nos collègues français et du personnel assassiné. Notre pays qui a été victime durant plusieurs années d'actions terroristes partage la douleur de la perte de vies précieuses, comme celles des 73 passagers de la compagnie Cubana de Aviación, disparus en plein vol à cause des ennemis de la révolution cubaine. Posada Carriles, l'auteur

intellectuel de cet acte inoubliable, jouit de la pleine liberté à Miami.

La haine ne doit pas se punir par la haine, mais l'impunité devant un tel manque d'humanité est inadmissible.

Les artistes cubains, en utilisant les armes de l'art, continueront à dénoncer toutes les manifestations de barbarie et de terreur.

Nos condoléances au noble peuple français.

Todos somos Charlie Hebdo.

La Habana 8 de enero de 2015.

Sección de Humor Gráfico, Ilustración e Historieta".

Un grand ami de Cuba parmi les victimes

Ambassade de Cuba

Le dessinateur Georges Wolinski se trouvait parmi les victimes. Grand ami de Cuba, Wolinski avait siégé dans les jurys des concours de dessins humoristiques à Cuba, invité par des amis dessinateurs cubains. Il était président d'honneur de l'association Cuba Sí France, organisation de solidarité qui a mené durant 16 ans la lutte pour la libération des Cinq en France.

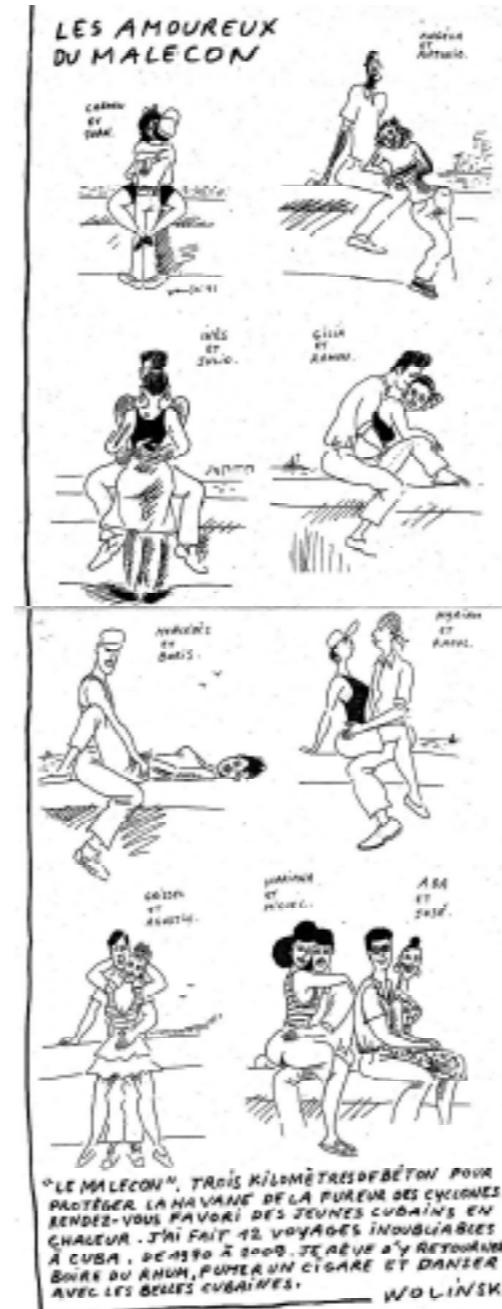
Il avait fait une douzaine de voyages à Cuba, dont il revenait à chaque fois avec une cargaison de dessins.

Le triste hasard des choses a fait que deux de ses derniers dessins, peut-être les deux derniers, ont trait à Cuba.

A la demande de Héctor Igarza, ambassadeur de Cuba à Paris, Wolinski avait conçu et réalisé la carte de voeux de l'ambassade cubaine pour la célébration de l'an 57 de la Révolution. Un buste de Martí, entouré d'une jeune Cubaine et d'une jeune Française, avec les drapeaux de couleurs identiques des deux pays.

« Une erreur à Cuba, est une erreur en Amérique, c'est une erreur pour l'humanité moderne. Qui se lève aujourd'hui avec Cuba, se lève pour tous les temps. »

José Martí, 1894

"LE MALECON". TROIS KILOMÈTRES DE BÉTON POUR PROTÉGÉR LA HAVANE DE LA FUREUR DES CYCLONES. RENDEZ-VOUS FAVORI DES JEUNES CUBAINS EN CHALEUR. J'AI FAIT 12 VOYAGES INOUBLIABLES À CUBA, DE 1970 À 2009. JE RÊVE D'Y RETOURNER. BOIRE DU RHUM, FUMER UN CIGARE ET DANSER AVEC LES BELLES CUBAINES. - WOLINSKI

Freddy Tack

Nieuwe geneesmiddelen uit Cuba

In vorige Cuba Si's rapporteerden we reeds vele malen over hoe ontwikkeld de Cubaanse geneesmiddelenindustrie wel is. Toen moesten we er echter telkens reserves bij plaatsen omdat er geen vergelijkende studies aanwezig waren. Nu is er toch wat extra nieuws. Commercialisatie is enorm belangrijk voor het overleven van de Cubaanse geneesmiddelenindustrie.

Het Centrum voor Moleculaire Immunologie van Havana heeft nimotuzumab ontwikkeld. Dit is een zogenaamd monoclonaal antilichaam. Zij die thuis zijn in de nieuwe kankermedicijnen weten dat al deze middeltjes die op mab eindigen wel wat kunnen maar verschrikkelijk duur zijn.

Dit middel is op de markt in Cuba voor de behandeling van glioblastomas (een bijzondere hersentumor), pancreaskanker en hoofd- en halskancers, en testen bij longkanker zijn gaande. Een betere overleving, of op z'n minst een betere overleving zonder progressie van de ziekte werden vastgesteld. Momenteel zijn er studies lopende in Indië, Japan en Europa. Het Centrum verkocht de rechten voor verdere ontwikkeling en commercialisatie aan Daiichi Sankyo, een groot Japanse farmabedrijf. Ook in Europa en Canada werden de rechten verkocht. In de Verenigde Staten heeft het middel de status van weesgeneesmiddel gekregen (een middel dat dient om zeldzame ziekten te behandelen). Uiteraard was deze erkenning enkel mogelijk omdat er akkoorden gesloten zijn met bedrijven in Europa en Canada, zodat de oorsprong van het middel verdwijnt.

Een nieuwe "mab" Racotumomab is momenteel in fase 3 van studies bij longkanker. Fase-3-studies zijn de studies die nodig zijn om door bv de Europese overheid toegelaten te worden op de markt. Ook hier zijn de verwachtingen hoog.

Als we dan overstappen naar vaccinaties tegen virussen is er ook mooi nieuws. Het Finlay instituut, gespecialiseerd in de ontwikkeling van vaccins tegen bv hersenvliesontsteking en tyfus heeft drie van zijn producten kunnen verkopen aan een Frans bedrijf Abivax, dat voor de commercialisatie zal zorgen van TyVi (tyfus), VA MENGOC BC (tegen meningitis) en vax SPIRAL (tegen leptospirosis). Finlay zal voor de productie blijven zorgen. Een mooi samenwerkingsakkoord.

Nu het toch over virussen gaat. De aandacht voor ebola is de laatste weken wat verminderd en alles lijkt onder controle te zijn. Cuba heeft ook hier, zoals in het verleden bv het geval was bij de aardbevingen in Haïti en Pakistan, een hele macht van artsen en verpleegkundigen naartoe gestuurd. Cuba had het grootste aantal gezondheidswerkers ter plaatse en heeft dus zeer stevig bijgedragen aan het inperken van de epidemie.

Mark Lamotte

Cuba et la Belgique renforcent la coopération universitaire

Santiago de Cuba (ACN) - Cuba et la Belgique renforcent la coopération, a déclaré aujourd'hui Jan Cornelis, vice-recteur de la "Vrije Universiteit Brussel" (Université libre de Bruxelles flamande), dans le cadre de l'ouverture du Centre d'Enseignement des Langues étrangères, à Université de l'Oriente.

Cornelis a signalé que l'Institution belge s'est intéressée au développement de projets en collaboration avec des centres d'enseignement supérieur éloignés de La Havane et qu'elle s'est donc tournée vers les universités de l'est du pays.

Il a souligné que le laboratoire d'apprentissage des langues (anglais, français et espagnol) pour la région de la Caraïbe, siège 'Julio Antonio Mella' de l'UO -Santiago, s'est matérialisé grâce à une expérience précédente à l'Université centrale Marta Abreu de Villa Clara, et il s'engage à poursuivre la coopération avec Cuba en soutenant d'autres projets.

Il a notamment mentionné un projet lié au transfert de technologie applicable à plusieurs domaines de la dynamique sociale cubaine, plus particulièrement au développement du secteur privé, dans le cadre de la mise à jour du modèle économique cubain.

L'académicien belge a exprimé son intérêt à poursuivre le renforcement des liens à visée académique, scientifique, technologique et interculturelle, établis depuis 2012 entre le Conseil interuniversitaire flamand (VLIR) et l'Université de l'Est, favorisant le développement local, et ce pendant une durée de 12 ans.

Silvia

De tweede container met bestemming Florida in centraal Cuba is vertrokken

Nadat we in Deinze een eerste container, met vooral materiaal voor een bejaardenhome, hebben geladen, verplaatsten we ons deze keer naar Wenduine. De home DUNEROZE had na een reorganisatie een 20-tal ziekenhuisbedden staan, en daarbovenop een volledige kinderopvang : bedjes, speelhoek, speelgoed, eetservies,....

Op vrijdag waren al zes leden present om het meubilair te demonteren en te verkleinen, dit om het laden te vergemakkelijken, maar eveneens om een maximum aan materiaal te kunnen meenemen.

Op zaterdag was de container vroeg ter plaatse en, terwijl één groep alles aanbracht, werd door de tweede groep zo geladen dat er een minimum aan ruimte verloren ging. Zo kon ook de lading medisch materiaal, geschonken door het UZ-Gent, mee.

Het laden duurde iets langer dan we gewoon zijn, niet enkel door het grote aanbod, maar ook door een verandering in het beladingsteam. Het middagmaal, ons aangeboden door de directie van Duneroze, was daarna dan ook een meer dan welgekomen geschenk.

In Florida zal men zeer tevreden zijn met deze lading. De Vrienden van Cuba brengen hiermee een oplossing voor het door en door versleten meubilair van de plaatselijke pediatrie en materniteit.

Voorlopig stoppen we met de verzending van containers. De gewijzigde reglementering bemoeilijkt het verkrijgen van een importvergunning zo sterk – waardoor we al een 5000 euro hebben verloren aan stallingskosten bij de rederij – dat dit eerst moet uitgeklaard worden. De Cubaanse Bureaucratie bemoeilijkt onze werking door een complex proces, zodat het quasi onmogelijk is om een transport te organiseren zonder het risico te lopen op een financieel verlies.

Wordt vervolgd.

Marc Wuytack

Late nieuwjaarsreceptie

Op 31 januari kwamen de Vrienden van Cuba van de regio Gent en West-Vlaanderen samen om het voorbije jaar te evalueren en de activiteiten voor 2016 te bespreken.

Voor de gelegenheid was een tweede maal het jacht van de Gentse haven ter beschikking gesteld. Naast 62 leden verwelkomden we eveneens Alejandro Fuentes, de eerste Secretaris van de Cubaanse Ambassade.

Tijdens de rondvaart langs dokken en kaaien, met een begeleidende uitleg van een officiële stadsgids, ontstonden spontaan geanimeerde gesprekken. Het werd een ideale gelegenheid om enkele stille leden beter te leren kennen, maar ook voor de vaste waarden en deelnemers van de Brigade was het een leuk weerzien.

Misschien dat de mojito voor wat extra animo zorgde, maar de sfeer was opperbest en nieuwe initiatieven kwamen ter sprake. Na de boottocht werd de dag afgerond bij de Chinees.

Marc Wuytack

Ondertussen in Antwerpen !!!

We zouden het graag geloven, dat het de inzet was van onze vrienden uit Antwerpen die dag en nacht werkten aan de tentoonstelling van Antonio Guerrero, die de doorslag gaf bij de beslissing van Obama om de 3 resterende Cubaanse gevangenen vrij te laten.

Helaas is dat waarschijnlijk niet de trigger geweest, maar goed, desalniettemin waren de activiteiten die in november en december in den Hopsack plaatsvonden in het kader van de tentoonstelling een waar succes. In totaal kende de tentoonstelling zo een 200-tal bezoekers, en zowel de vernissage als het praatcafé met Kurt De Loor trokken een aantal nieuwe mensen.

Naast de bezoekers en deelnemers was de tentoonstelling ook de perfecte insteek om nieuwe mensen aan te spreken en dat is dan ook daadwerkelijk gebeurd.

De dynamische trend is duidelijk gezet in de Scheldestad, want werkjaar 2015 startte met een boeiende uiteenzetting door Freddy Tack over de effecten van de recente toenaderingen tussen Cuba en de VS. De leden die de ledenvergadering bijwoonden snoepen hier duidelijk van.

Alexandra Dirckx

Brigade "Carlos Habré V"

Met een bezoek aan het bejaardenhome "28 de Enero" in Havana is ons project voor 2016 definitief van start gegaan. Een nieuw, boeiend avontuur biedt zich aan.

In het home werd ik ontvangen door Doctor Danilo, directeur van de instelling. Hij legde me uit dat er momenteel 50 bewoners gehuisvest zijn en dat er in de komende maanden nog eens 40 zullen bij komen. Hiervoor is men een vleugel aan het opknappen, maar de wijk 10 de Octubre is de drukste van Havana, en door de vergrijzing van de bevolking is er nood aan veel meer opvang van bejaarden.

Het gebouw kan in totaal 400 bewoners aan, maar doordat er verschillende vleugels, door jarenlange leegstand, vervallen zijn, is de nood aan renovatie prioriter. Hiervoor wordt onze aangeboden hulp heel erg geapprecieerd.

Tijdens een rondleiding kon ik een eerste blik werpen op wat ons daar te wachten staat. In feite is het goed te vergelijken met de renovatie van de materniteit in Pinar del Río. Het betreft twee vervallen afdelingen die gebruiksklaar dienen gemaakt te worden. Dit houdt in : muren en bevloering herstellen, sanitair en elektriciteit plaatsen, deuren en ramen vervangen, verven, en dan, in de laatste fase, bemeubelen.

De interesse om mee te gaan met onze vijfde werkbrigade is groot. Naast de oud gedienden hebben zich al verschillende nieuwe kandidaten aangeboden. De definitieve bevestiging van deelname in september 2015 zal het gezicht en de draagkracht van onze groep bepalen.

Aan alle Vrienden van Cuba doe ik een oproep om ons te helpen met het verzamelen van de goederen die we nodig hebben om ons project te doen slagen. Mocht je in je kennisring contacten hebben die ons voldoende aantallen van die goederen kunnen bezorgen, laat het dan zeker weten. We plannen voor dit project al zeker drie containers : de eerste op het einde van de zomer, een tweede eind 2015 en dan nog ergens een met medisch meubilair.

We zoeken : verf, tegels, pleister, waterkranen, flexibels, douchekoppen, elektrische kabel en -schakelaars, industriële keuken en -wasmachine, grote kookpotten, thermische transportwagens, 400 lakens, hoofdkussens en handdoeken, schoenen (crocs, slippers, sportschoenen), kledij voor bejaarden (dag en nacht), luiers voor volwassenen, vitrinekasten, recente computers en printers, een projector, een beamer, een projectiescherm, ...

Met al je vragen kan je terecht op m.wuytack@skynet.be

Ma visite au Home "28 de Enero" à La Havane a été le point de départ définitif de notre projet de 2016. Une nouvelle aventure passionnante se dessine.

J'ai été reçu par le Docteur Danilo, directeur de l'institution. Il m'a expliqué que le home abrite actuellement 50 résidents auxquels s'ajouteront 40 autres durant les prochains mois. A cette fin, la restauration d'une autre aile a commencé mais la municipalité 10 de Octubre est la plus animée de La Havane et le vieillissement de la population nécessite une prise en charge sans cesse plus importante des personnes âgées.

L'immeuble pourrait en accueillir 400 au total mais plusieurs ailes sont restées vides trop longtemps et se sont peu à peu dégradées : leur rénovation est absolument prioritaire. Notre proposition de collaboration a dès lors été accueillie avec enthousiasme.

Au cours de la visite j'ai eu un premier aperçu de ce qui nous attend. On pourrait comparer le home à la maternité de Pinar del Río. Il comporte deux ailes tombées en ruine qu'il faudrait réhabiliter. Ceci implique : réparation de murs et de sols, installations sanitaires et électriques, remplacement des portes et fenêtres, peinture et, dernière phase, l'ameublement.

Cette cinquième brigade de travail suscite déjà un très vif intérêt. Hormis les anciens participants, plusieurs nouveaux candidats se sont déjà présentés. La confirmation définitive des participations, en septembre 2015, permettra de déterminer les moyens humains et matériels de notre groupe.

Je fais appel à tous les Amis de Cuba pour nous aider à rassembler les outils et les matériaux indispensables à la réussite de notre projet. Si dans votre entourage vous connaissez des personnes susceptibles de nous procurer des fournitures en quantités suffisantes, faites-le nous savoir. Pour ce projet, nous prévoyons sûrement l'envoi de trois containers : le premier à la fin de l'été, un second fin 2015 et un autre avec du mobilier hospitalier.

Nous cherchons : peinture, plâtre, robinets, flexibles, pommeaux de douche, câbles électriques et interrupteurs, cuisine et lessiveuse industrielles, grandes casseroles/marmites, chariots de service thermiques, 400 draps, oreillers et essuies, chaussures (crocs, tongs, sandales chaussures de sport), vêtements pour les pensionnaires (jour et nuit), langes pour adultes, armoires-vitrines, ordinateurs et imprimantes récents, un projecteur, un vidéoprojecteur, un écran de projection, ...

Vous pouvez adresser toutes vos demandes à m.wuytack@skynet.be

Regio Gent

26 april, 4de Loop voor Ziekenhuisbedden in de Blaarmeersen in Gent.
Start om 11 uur met keuze om de 5 - 10 - 15 of 20 km te lopen.
Douches, tijdopname en Goodiebag.

1 mei, onze traditionele mojitobar
Niet op de Vrijdagmarkt, maar onder de nieuwe stadshal op de Botermarkt.

Bruxelles 1er mai - Brussel 1 mei

Un stand d'information, notre traditionnel bar cubain, des infos récentes, les renseignements que vous cherchez, de nombreux amis.

Bienvenue au stand des Amis de Cuba à la place Rouppe, pour la fête de la FGTB et des travailleurs.

Een infostand, onze traditionele Cubaanse bar, recente info, de inlichtingen die je zoekt, talrijke vrienden.

Welkom op de stand van de Vrienden van Cuba op het Rouppeplein, voor het 1 mei-feest van het ABVV en de werknemers.

Liège - 1er mai

Comme chaque année nous vous attendons à notre stand lors de la fête du 1er mai, à la place Saint Paul à Liège. Venez y partager un bon mojito, rencontrer les amis et vous informer sur l'actualité de Cuba. Bienvenue à tous.

Algemene Ledenvergadering

Onze jaarlijkse Algemene Ledenvergadering zal doorgaan op 9 mei 2015 vanaf 14 uur, georganiseerd door de regio Brussel Adres : Wijngaardschool, Monte-Carloalaan 91, 1190 Vorst Leg de datum reeds vast, de uitnodigingen volgen

Assemblée Générale des Membres

Notre Assemblée générale des Membres aura lieu le 9 mai 2015 à partir de 14 h., organisée par la Régionale de Bruxelles Adresse : Ecole du Vignoble, Av. de Monte-Carlo 91, 1190 Forest Notez déjà la date, les invitations suivront

De Vrienden van Cuba vzw - Les Amis de Cuba asbl

Avenue Neptune 24 bte 10 - B-1190 Vorst - Forest
Tel : 03/290 49 10 • E-mail : info@cubamigos.be

Lidgeld (jaarlijks) 12 €-6 € (2e en volgend lid van het gezin)
Contribution (an) 12 €-6 € (2ième et membre suivant de la famille)

Rekening - Compte : De Vrienden van Cuba vzw – Les Amis de Cuba asbl
IBAN nr : BE90 523080117732
BIC Triobeb
ON – NE : 412063027

De vzw "De vrienden van Cuba" is een vereniging die tot doel heeft de toenadering tussen het Belgische en het Cubaanse volk te bevorderen en aan haar leden en het publiek middelen ter beschikking te stellen om tot een betere kennis te komen van de Cubaanse realiteit. Zij heeft geen enkel partijpolitic karakter.

Onze eigen artikels mogen geheel of gedeeltelijk overgenomen worden mits bronvermelding. Graag een presentexemplaar. ISSN 0771 4491

L'asbl "Les Amis de Cuba" est une association qui a pour but d'oeuvrer au rapprochement entre le peuple belge et le peuple cubain et de mettre à disposition de ses adhérents et du public des moyens d'accéder à une meilleure connaissance de la réalité cubaine. Elle n'a aucun caractère de parti politique. Les articles de nos membres peuvent être repris entièrement ou partiellement, avec mention de l'origine. Prière de nous faire parvenir un exemplaire témoin.

Redactie/rédaction > Mark Lamotte, Anne Delstanche, Alexandra Dirckx, Youri Blieck, Yola Ooms, Liliane Stadler, Monique Dits.

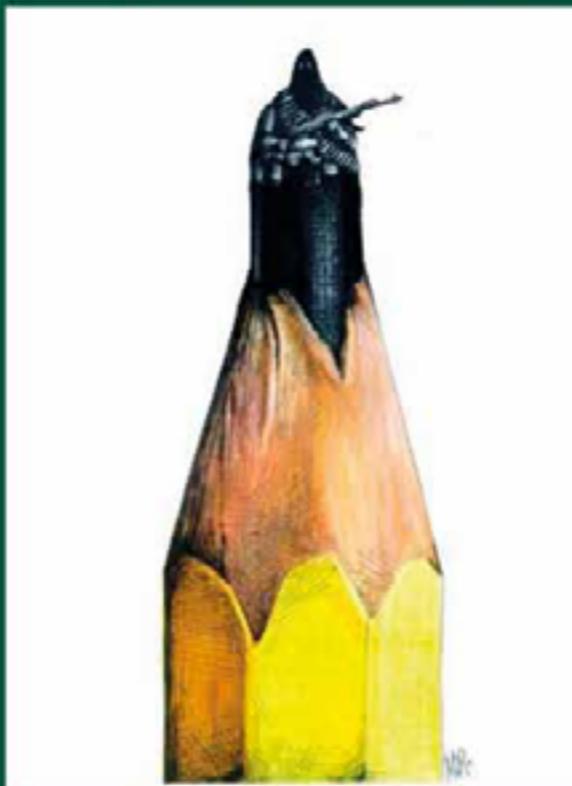
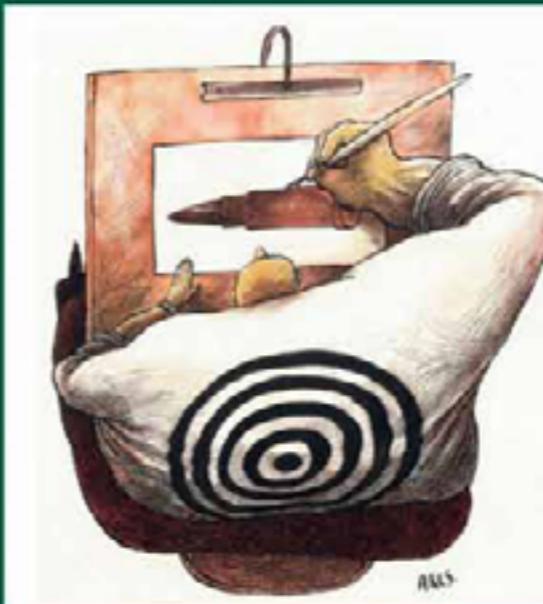
Lay-out/mise en page > Sylvie Vanhoegaerden

Kleurenpagina's : Eva Van Malderen en Monique Dits

Eindredactie/rédaction finale > Sylvie Vanhoegaerden

Druk/impression > drukkerij A. Beullens – Holsbeek

website : www.cubamigos.be

¡Volvieron!